

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

 К.В. Балабанов
« 18 » травня 2018 р.

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
МЕНЕДЖМЕНТ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ другий (магістерський)
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ магістр
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 07 Управління та адміністрування
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 073 Менеджмент
(код та найменування спеціальності)

Менеджмент організацій та адміністрування

Назва освітньо-професійної програми

Спеціалізація (за необхідністю) Менеджмент організацій і адміністрування ,
Менеджмент у готельно-ресторанному господарстві/ Менеджмент малого
бізнесу/ Менеджмент інновацій

СХВАЛЕНО

Протокол засідання Вченої ради МДУ

від 14.05.2018 № 11

Освітня програма вводиться в дію з вересня 20 18 р.

Ректор К.В. Балабанов

(наказ № 191 від 18.05. 2018 р.)

« 18 » травня 2018 р.

I Преамбула

1. Розроблено і внесено кафедрою менеджменту Маріупольського державного університету

2. Затверджено та надано чинності рішенням Вченої ради МДУ від 14.05.2018 протокол № 11.

3. Розробники програми

Омельченко Володимир Якович, д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту МДУ.

Балабаниць Анжеліка Володимирівна, д.е.н., професор кафедри менеджменту МДУ.

Перепада Федір Леонідович, к.е.н., доцент кафедри менеджменту, МДУ.

Мацука Вікторія Миколаївна, к.е.н., доцент кафедри менеджменту МДУ.

Рецензенти:

Капранова Лариса Григорівна, к.е.н., доцент, зав. кафедри економічної теорії і підприємництва ВНЗ «ПДТУ»;

Політик Олена Анатоліївна, віце-президент Донецької торговельно-промислової палати.

II Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський) рівень
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Обмеження щодо форм навчання	_____
Освітня кваліфікація	Магістр з менеджменту
Професійна(і) кваліфікація(ї) (тільки для регульованих професій)	_____
Кваліфікація в дипломі	Магістр з менеджменту організацій і адміністрування, менеджер (управитель) організацій
Опис предметної області	Об'єкти вивчення: теоретичні аспекти формування системи управлінсько-організаційних відносин у суспільному житті, наукові та практичні підходи до впровадження менеджменту, як виду загальнолюдської та спеціалізованої діяльності. Мета: надання студентам спеціалізованих концептуальних знань, які здобуті у процесі навчання та /або професійної

	<p>діяльності на рівні новітніх досягнень, і є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема, у контексті дослідницької роботи та критичного осмислення проблем управління організацією на межі міжпредметних галузей.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основні поняття: менеджмент, управління, управлінські цілі, повноваження, організаційні структури, функції, методи, принципи менеджменту, персонал, організаційні конфлікти, система управління. - концепції: управлінська, економічна, гуманістична, комерційна, глобалізаційна, індустріальна, патріотично-виховна, сталого розвитку; інформаційна, холістичного маркетингу, сервісна, постіндустріальна; - принципи: студентоцентричний, компетентнісно-орієнтований, практико-орієнтований, міждисциплінарний; - методи, методики та технології: методи вивчення організаційного середовища, структури, технології управління ресурсами та виробництвом, ринкові відносини, конкурентоспроможність організації, управління людськими ресурсами. - інструменти та обладнання: володіння інформаційними технологіями та комп'ютерною технікою.
Фокус програми: загальна/ спеціальна	Акцент на глибоку професійно-практичну підготовку студентів, що дозволяє сформуванню знання, які опираються на найновіші дослідження в сфері менеджменту. Програма дозволяє всебічно вивчити специфіку здійснення управлінської діяльності та особливості впровадження засад менеджменту організації в умовах трансформації світових та національних економічних, соціальних та технологічних умов діяльності.
Орієнтація програми	Професійно-наукова: освітньо-професійна програма орієнтована на сучасні особливості менеджменту організації; структура програми передбачає динамічне, інтегративне та інтерактивне навчання; дисципліни та модулі, що включені в програму, орієнтовані на актуальні напрями, в рамках яких можлива подальша професійна та наукова кар'єра здобувача.
Академічні права випускників	Можливість навчатися за програмою доктора філософії галузі знань «Управління та адміністрування». Можливість адаптуватися до таких напрямів суміжної професійної діяльності як маркетингова, економічна та управлінська.
Працевлаштування випускників (для	Випускники можуть працювати керівниками підприємств (організацій, установ) усіх форм власності (готельно-ресторанні комплекси, побутове обслуговування, туристична індустрія, муніципальні структури управління); топ-

регульованих професій - обов'язково)	менеджерами у державних регіональних, а також муніципальних установах, фінансових, економічних, комерційних і адміністративних структур; служб зайнятості населення, посередницьких маркетингово-логістичних структур; викладачами ВНЗ. Випускники можуть обіймати посади: керівників, радників керівників підприємств та органів державної влади; менеджерів, експертів та управлінців-аналітиків у готельно-ресторанній, туристичній та муніципальній сфері; маркетологів та логістів у виробничо-посередницькій сфері; наукових співробітників з питань управлінської діяльності.
---	--

III Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти. Тип диплому.

Обсяг освітньої програми магістра становить 90 кредитів ЄКТС.

Нормативна частина – 75%, варіативна частина – 25%.

Тип диплому: одиничний ступінь.

IV Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі туристично-рекреаційної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій, характеризується невизначеністю умов і вимог.	
Загальні компетентності	Уміння спілкуватися у сучасному бізнес-середовищі.	КЗ 1
	Знання та розуміння фахових особливостей предметної області діяльності.	КЗ 2
	Набуття гнучкого мислення, відкритість до застосування знань у широкому діапазоні можливих місць роботи та повсякденному житті.	КЗ 3
	Здатність до навчання та готовність підвищувати рівень своїх знань.	КЗ 4
	Здатність до проведення комплексних досліджень, аналізу та синтезу інформації на основі логічної структуризації науково обґрунтованих фактів.	КЗ 5
	Здатність працювати з інформацією, зокрема в глобальних комп'ютерних мережах. Уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел.	КЗ 6
	Уміння ідентифікувати, формулювати та розв'язувати задачі.	КЗ 7
	Уміння приймати обґрунтовані управлінські рішення.	КЗ 8
	Уміння працювати самостійно та в команді.	КЗ 9
Уміння розробляти та керувати проектами та забезпечувати якість виконуваних робіт.	КЗ 10	
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	Здатність до використання методологічного апарату наукових досліджень для вирішення теоретичних і прикладних завдань, що постають перед фахівцями сфери управління.	КП 1
	Навички щодо розробки стратегій розвитку організацій на державному, регіональному, муніципальному рівні; здатність оцінювати і здійснювати техніко-економічне обґрунтування інноваційних проектів в сфері управління на різних рівнях.	КП 2

	Здатність використовувати способи прийняття управлінських рішень, адекватних вимогам внутрішнього та міжнародного ринків, формувати організаційні структури та здійснювати поточне і стратегічне планування управлінського процесу.	КП 3
	Уміння використовувати методологічні та методичні підходи до оцінки та реалізації ресурсного потенціалу підприємств.	КП 4
	Здатність визначати адекватну до існуючих потреб ринку виробничу програму та визначати асортимент власної продукції, а також мотиви та споживчі запити споживачів на ринках збуту.	КП 5
	Уміння знаходити та оцінювати нові ринкові можливості створення та пропозиції інноваційних технологічних продуктів з урахуванням потреб цільових груп споживачів; навички організації процесів сервісного обслуговування і збуту конкурентоспроможного продукту; володіння прийомами і методами оцінки якості та результативності збутової політики підприємства.	КП 6
	Здатність проводити комплексні маркетингові дослідження і моніторинг ринку, а також здійснення ефективної маркетингової взаємодії підприємства із споживачами продукту.	КП 7
	Здатність застосування теоретичних положень, практичних навичок з управлінської діяльності на різних ієрархічних рівнях організації.	КП 8
	Здатність дотримуватися етичних та правових норм, що з урахуванням соціальної політики держави регулюють відносини людини з людиною, суспільством, навколишнім середовищем.	КП 9
	Вміння аналізувати діяльність підприємств та їх структурних підрозділів за певний період, користуючись плановою і звітною документацією, статистичними показниками, стандартними методиками й програмно-інформаційним інструментарієм.	КП 10
	Здатність до обґрунтування, формування та реалізації кінцевого продукту з використанням інформаційних і комунікативних технологій.	КП 11
	Володіння інструментами економічного, соціально-психологічного та адміністративного управління колективами підприємств різних сфер діяльності.	КП 12
	Здатність розробляти антикризові програми управління та формувати антикризові механізми взаємодії корпорації з фінансовими ринками та іншими зовнішніми організаціями; уміння впроваджувати санаційні заходи	КП 13
	Вміння сприймати новоздобуті знання з теорії управління та організації та інтегрувати їх із уже наявними знаннями та вміннями.	КП 14

V Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

1. Результати навчання, що визначають нормативний зміст підготовки:

Результати навчання	Шифр результату навчання
Уміння спілкуватись, включаючи усну та письмову комунікацію українською та іноземною мовами (англійською, німецькою, італійською, французькою, іспанською); здатність використання різноманітних методів, зокрема сучасних інформаційних технологій, для ефективного спілкування на професійному та соціальному рівнях; здатність адаптуватись до нових ситуацій та приймати відповідні рішення.	PH 1
Володіння поглибленими загальними та професійно-профільними знаннями і практичними навичками для формування принципів розвитку і підвищення ефективності діяльності сучасних організацій.	PH 2
Здатність діяти громадянські свідомо на основі загальнолюдських ціннісних орієнтирів, вміння застосовувати основні принципи функціонування сучасного суспільства сталого розвитку та його соціальних інститутів в умовах ринкових відносин; розвивати вміння вчитися упродовж життя з високим ступенем автономії, розробляти власну траєкторію саморозвитку.	PH 3
Здатність критично оцінювати явища, ситуації, діяльність осіб, спираючись на отриманні знання, зокрема ситуаційного та самоменеджменту; діяти соціально відповідально та громадянські свідомо на основі загальнолюдських ціннісних орієнтирів.	PH 4
Здатність до збору, обробки, збереження, продукування і передачі професійно важливої інформації з метою її використання в рамках професійного, дослідницького контенту; уміння донесення до фахівців і нефаківців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності, здатність генерувати нові ідеї; знання та навички роботи з експертними джерелами інформації.	PH 5
Володіння поглибленими професійно-профільними знаннями і практичними навичками використання спеціального програмного забезпечення на базі глобальної мережі Інтернет, щодо вирішення конкретних завдань дослідження розвитку та підвищення ефективності діяльності сучасних підприємств та організацій.	PH 6
Здатність формувати альтернативні стратегічні напрями розвитку організаційних систем та розробляти раціональні форми організації управління підприємствами; вміння, спираючись на дані фінансово-економічного аналізу, формувати програми напрямків виробничої діяльності фірм, обґрунтовувати вибір найбільш ефективних форм організації роботи підприємства.	PH 7
Здатність самостійно приймати управлінські рішення та вирішувати завдання щодо розробки стратегічних і тактичних заходів для забезпечення конкурентоспроможності продукції підприємства на внутрішньому та зовнішніх ринках.	PH 8
Здатність самостійно формувати комунікаційну стратегію; працювати в команді з дотриманням етичних норм та цінностей мультикультурного суспільства; спілкуватися рідною та іноземною мовами усно та письмово.	PH 9
Здатність до обґрунтування інноваційних, інвестиційних, антикризових, соціальних проектів на інноваційних підприємствах; уміння оцінювати ефективність та результативність впровадження проектів (інновацій); навички якісного формування альтернативних стратегічних напрямів розвитку організаційних систем.	PH 10
Глибокі знання методології наукових досліджень, навички використання різноманітних методів наукового дослідження; здатність на основі	PH 11

методології системного аналізу визначати вектори розвитку сучасних організацій відповідно до стратегічних напрямів діяльності на внутрішньому та міжнародному ринках; володіння методикою збору, обробки, зберігання, продукування, аналізу і синтезу інформації професійного та наукового характеру.	
Вміння за допомогою системного аналізу потенціалу підприємства та факторів зовнішнього середовища формулювати місію організації, розробляти стратегічні цілі та завдання діяльності підприємств; вміння визначати стратегію і тактику ресурсного забезпечення економічної діяльності організації, у т.ч. міжнародної; глибокі знання щодо розробки інвестиційно-інноваційних проектів, антикризових програм управління підприємствами; знання і уміння використовувати методи маркетингової та логістичної діагностики, щодо інноваційних та інвестиційних можливостей організації.	PH 12
Здатність формувати альтернативні стратегічні напрями розвитку організаційних систем організації бізнесу; вміння обґрунтовувати та розробляти плани впровадження новітніх конкурентоспроможних продуктів відповідно до вимог ринку; володіння навичками розробки стратегічних і поточних заходів для забезпечення якості роботи підприємства на внутрішньому та міжнародному ринках.	PH 13
Вміння розробляти на основі визначення ключових методологічних аспектів ефективну стратегію діяльності підприємства, з метою підвищення конкурентоспроможності власної продукції та ефективності використання ресурсного потенціалу підприємств.	PH 14
Володіти знаннями в галузі маркетингу та управління збутом готової продукції, вміння об'єктивно аналізувати сучасні тенденції та динаміку попиту та пропозиції товарів та послуг в різних сегментах ринку.	PH 15
Володіння глибокими знаннями в галузі формування та реалізації власної продукції на основі стратегічного маркетингу та управління підприємствами, а також логістичного сервісу; вміння створювати ефективні комунікаційно-організаційні структури та зовнішні інтеграційні об'єднання для забезпечення якісного сервісного обслуговування клієнтури; здатність давати оцінку потреб цільових груп споживачів власної продукції та продукції конкурентів з метою підвищення якості виробничого та збутового процесу, а також створення конкурентоспроможної пропозиції на ринку.	PH 16
Володіння навичками комплексного використання інструментарію маркетингу щодо удосконалення процесів вибору цільового ринку підприємствами; глибокі знання щодо проведення постійного моніторингу національного та міжнародного ринку з метою підвищення якості обслуговування клієнтів фірми, вибору найбільш конкурентоспроможних напрямків організації виробництва; вміння розробляти засоби комунікативного впливу на модель поведінки цільових споживачів кінцевого продукту.	PH 17
Вміння організовувати управлінські заходи в спеціалізованих сферах діяльності, у відповідності до міжнародних та національних стандартів, правил та вимог за різними сферами економічної діяльності.	PH 18
Знання основ теорії держави і права, основних прав і свобод людини, методів правового регулювання економіки, захисту навколишнього середовища; розуміння сутності природно-суспільних явищ, теорій, принципів та основ розвитку туристичної сфери, природи і мислення, уміння оперувати соціально-філософськими категоріями та поняттями.	PH 19
Володіння методиками аналізу, оцінки ефективності та розрахунку фінансово-економічних показників діяльності підприємства, організації,	PH 20

підрозділу; навички опрацювання первинної звітності, підбиття підсумків та аналізу результатів роботи організації.	
Вміння застосовувати принципи електронної комерції і логістики з метою організації рекламних заходів щодо просування власної продукції, впровадження системи електронних замовлень, організації системи розрахунків та електронного контролю за якістю виконання замовлень; здатність удосконалювати управлінські взаємозв'язки між підрозділами та службами підприємства щодо просування продукції на ринку, підвищення її якості та конкурентних переваг.	PH 21
Здатність формувати кадрову стратегію у відповідності до корпоративної стратегії та життєвого циклу організації; уміння визначати потреби працівників, розробляти й впроваджувати комплексні мотиваційні програми; здатність створювати систему зворотного зв'язку в організації з метою здійснення дієвого контролю за виконанням структурними підрозділами підприємства своїх функціональних обов'язків.	PH 22
Вміння оцінювати вплив ринкових трансформацій на розвиток системи управління підприємством, протидії кризовим явищам та попередження збитків від управлінської та виробничої діяльності шляхом запровадження превентивних організаційних заходів.	PH 23
Здатність самостійно виконувати науково-дослідницьку, експертно-оцінювальну роботу в сфері аналізу ринків збуту та процесів, що впливають на особливості, умови та перспективи діяльності підприємства; вміння оцінювати вплив ринкових трансформацій на розвиток системи управління внутрішнім середовищем організації.	PH 24

2. Стиль та методика навчання

А) Підходи до викладання та навчання	Студентськоцентроване, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання. Викладання проводиться у вигляді: лекції, мультимедійної лекції, інтерактивної лекції, семінарів, практичних занять, тренінгів, самостійної роботи (підготовка есе, презентацій, рефератів), науково-дослідної практики, виконання курсової та кваліфікаційної роботи.
Б) Система оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень здійснюється в умовах кредитно-модульної організації освітнього процесу за 100-бальною (рейтинговою) шкалою ЄКТС (ECTS), національною 4-х бальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Форми контролю: <i>поточний контроль</i> - усне та письмове опитування, тестові завдання в тому числі комп'ютерне тестування, презентації тощо; <i>підсумковий контроль</i> – екзамени та заліки з урахуванням накопичених балів поточного контролю, захист курсової роботи та звіту з практики; <i>державна атестація</i> – підготовка та публічний захист (демонстрація) кваліфікаційної (магістерської) роботи.

3. Рекомендований перелік навчальних дисциплін і практик.

Обсяг освітньої складової освітньо-професійної програми підготовки магістра з менеджменту становить 90 кредитів ЄКТС.

Розподіл змісту освітньої складової програми за циклами дисциплін та критеріями нормативності і вибірковості наведено у табл. 1.

Розподіл змісту освітньої складової за критеріями нормативності та вибірковості

Цикл дисциплін	Загальна кількість кредитів	У тому числі:	
		нормативні дисципліни, кредитів	вибіркові дисципліни, кредитів
Загальна підготовка	15 (17%)	15 (100%)	
Професійна підготовка	75 (83%)	51 (68%)	24(32%)
Усього для ступеня магістра	90 (100%)	66 (75%)	24 (25%)

Теоретичне навчання здійснюється на основі поєднання лекційних та семінарських (практичних) занять з самостійною роботою. Практична підготовка передбачає проходження науково-дослідної практики.

Формами підсумкового контролю з навчальних дисциплін є екзамени, заліки, а також диференційовані заліки, які проводяться для оцінювання якості навчання (табл. 2).

Таблиця 2

Перелік компонент ОПП

Код н/д	Шифр дисципліни за навчальним планом	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи, практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти ОПП				
Дисципліни загальної підготовки				
ОК 1.1.	НДЗП 1.1.1	Корпоративна соціальна відповідальність	3	Екзамен
ОК 1.2.	НДЗП 1.1.2	Інформаційні системи і технології управління організацією	3	Залік
ОК 1.3.	НДЗП 1.1.3	Охорона праці в галузі	3	Диф.залік
ОК 1.4.	НДЗП 1.1.4	Методологія та організація наукових досліджень	3	Залік
ОК 1.5.	НДЗП 1.1.5	Іноземна мова у професійному середовищі	3	Екзамен
Дисципліни професійної підготовки				
ОК 2.1.	НДПП 1.2.1	Менеджмент організації (з курсовою роботою)	6	Екзамен
ОК 2.2.	НДПП 1.2.2	Корпоративне управління	4	Екзамен
ОК 2.3.	НДПП 1.2.3	Антикризове управління та санація підприємства	4	Екзамен
ОК 2.4.	НДПП 1.2.4	Управління проектами	4	Екзамен
ОК 2.5.	НДПП 1.2.5	Фінансовий менеджмент	5	Екзамен
ОК 2.6.	НДПП 1.2.6	Управління потенціалом та діагностика діяльності підприємств	4	Екзамен
ОК 2.7.	НДПП 1.2.7	Управління змінами	3	Залік
ОК 2.8.	НДПП 1.2.8	Управління якістю	3	Залік
ОК 2.9.	НДПП 1.2.9	Науково-дослідна практика (у тому числі підготовка кваліфікаційної роботи)	18	Диф.залік
Усього з циклу обов'язкової підготовки			66	

Вибіркові компоненти ОПП				
Дисципліни професійної підготовки				
Спеціалізація «Менеджмент у готельно-ресторанному бізнесі»				
ВК 1.1.	ВДПП 2.2.1	Іміджеологія і PR в готельно-ресторанному бізнесі	3	Залік
ВК 1.2.	ВДПП 2.2.2	Інноваційні технології в готельно-ресторанному бізнесі	3	Залік
ВК 1.3.	ВДПП 2.2.3	Міжнародний готельно-ресторанний бізнес	6	Залік
ВК 1.4.	ВДПП 2.2.4	Моніторинг світового і національного ринку готельно-ресторанних послуг	3	Залік
ВК 1.5.	ВДПП 2.2.5	Кадрова політика на підприємствах готельно-ресторанної сфери	4	Залік
ВК 1.6.	ВДПП 2.2.6	Стратегічний менеджмент і маркетинг (за видами економічної діяльності)	5	Залік
Спеціалізація «Менеджмент малого бізнесу»				
ВК 2.1.	ВДПП 2.2.1	Правове регулювання суб'єктів малого бізнесу	3	Залік
ВК 2.2.	ВДПП 2.2.2	Венчурний бізнес	3	Залік
ВК 2.3.	ВДПП 2.2.3	Управління фірмою малого бізнесу	6	Залік
ВК 2.4.	ВДПП 2.2.4	Оподаткування суб'єктів малого бізнесу	3	Залік
ВК 2.5.	ВДПП 2.2.5	Управління персоналом малого підприємства	4	Залік
ВК 2.6.	ВДПП 2.2.6	Стратегічний менеджмент і маркетинг (за видами економічної діяльності)	5	Залік
Спеціалізація «Менеджмент інновацій»				
ВК 3.1.	ВДПП 2.2.1	Менеджмент знань	3	Залік
ВК 3.2.	ВДПП 2.2.2	Трансферт технологій	3	Залік
ВК 3.3.	ВДПП 2.2.3	Системи бізнес планування і бізнес аналітики	6	Залік
ВК 3.4.	ВДПП 2.2.4	Венчурний бізнес	3	Залік
ВК 3.5.	ВДПП 2.2.5	Інноваційна політика	4	Залік
ВК 3.6.	ВДПП 2.2.6	Маркетинг інновацій	5	Залік
Усього з циклу вибіркової підготовки			72	
Разом			138	

Логічна послідовність вивчення компонент освітньої програми представлена у вигляді графа (табл. 3).

Таблиця 3

Структурно-логічна схема підготовки

Семестр	Зміст навчальної діяльності (вказуються шифри дисциплін, обсяг кредитів)		
	Код н/д	Назва дисципліни	Обсяг кредитів
1	ОК 1.3.	Охорона праці в галузі	3
	ОК 1.4.	Методологія та організація наукових досліджень	3
	ОК 1.5.	Іноземна мова у професійному середовищі	3
	ОК 2.1.	Менеджмент організації (з курсовою роботою)	6
	ОК 2.2.	Корпоративне управління	4
	ОК 2.5.	Фінансовий менеджмент	5
	ОК 2.7.	Управління змінами	3

	ОК 2.8.	Управління якістю	3
	ВК 1.1.	Іміджеологія і PR в готельно-ресторанному бізнесі	3
	ВК 2.1.	Правове регулювання суб'єктів малого бізнесу	3
	ВК 3.1	Менеджмент знань	3
2	ОК 1.1.	Корпоративна соціальна відповідальність	3
	ОК 2.3.	Антикризове управління та санація підприємства	4
	ОК 2.4.	Управління проектами	4
	ОК 2.6	Управління потенціалом та діагностика діяльності підприємств	4
	ВК 1.4.	Моніторинг світового і національного ринку готельно-ресторанних послуг	3
	ВК 1.3.	Міжнародний готельно-ресторанний бізнес	6
	ВК 1.5.	Кадрова політика на підприємствах готельно-ресторанної сфери	4
	ВК 1.6.	Стратегічний менеджмент і маркетинг (за видами економічної діяльності)	5
	ВК 2.3.	Управління фірмою малого бізнесу	6
	ВК 2.5.	Управління персоналом малого підприємства	4
	ВК 2.6.	Стратегічний менеджмент і маркетинг (за видами економічної діяльності)	5
	ВК 3.3.	Системи бізнес планування і бізнес аналітики	6
	ВК 3.5.	Інноваційна політика	4
	ВК 3.6.	Маркетинг інновацій	5
3	ОК 1.2.	Інформаційні системи і технології управління організацією	3
	ОК 2.9.	Науково-дослідна практика (у тому числі підготовка кваліфікаційної роботи)	18
	ВК 1.2.	Інноваційні технології в готельно-ресторанному бізнесі	3
	ВК 3.4.	Венчурний бізнес	3
	ВК 2.4.	Оподаткування суб'єктів малого бізнесу	3
	ВК 3.2.	Трансферт технологій	3
	ВК 2.2.	Венчурний бізнес	3

Схематично співвідношення між результатами навчання та компетентностями представлено у вигляді матриці (Таблиця 4), рядки якої містять результати навчання (РН) за окремими дисциплінами освітньої програми, а стовпці – компетентності (К), які студент набуває в результаті успішного навчання за даною освітньою програмою.

Таблиця 4

Матриця відповідності визначених ОПІ результатів навчання та компетентностей

Навчальна дисципліна / Програмні результати навчання		Компетентності																						
		Загальні компетентності										Спеціальні (фахові) компетентності												
		КЗ-1	КЗ-2	КЗ-3	КЗ-4	КЗ-5	КЗ-6	КЗ-7	КЗ-8	КЗ-9	КЗ-10	КП-1	КП-2	КП-3	КП-4	КП-5	КП-6	КП-7	КП-8	КП-9	КП-10	КП-11	КП-12	КП-13
1. НОРМАТИВНІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ																								
1.1. Цикл загальної підготовки																								
ЗП 1	ОК 1.1/ PH 1, PH 2, PH 3, PH 7, PH 9, PH 10, PH 12, PH 19, PH 22	X	X	X				X		X	X		X						X			X		
ЗП 2	ОК 1.2./ PH 1, PH 4, PH 5, PH 6, PH 7, PH 9, PH 10, PH 11, PH 12, PH 13, PH 16, PH 18, PH 21, PH 22	X			X	X	X	X		X	X	X	X	X		X		X			X	X		
ЗП 3	ОК1.3./ PH 13, PH 19, PH 22													X					X			X		
ЗП 4	ОК 1.4./ PH 2, PH 3, PH 4, PH 5, PH 7, PH 11, PH 14, PH 17, PH 18, PH 21		X	X	X	X		X				X			X			X	X			X		
ЗП 5	ОК 1.5./	X			X		X			X					X					X				

Навчальна дисципліна / Програмні результати навчання		Компетентності																							
		Загальні компетентності										Спеціальні (фахові) компетентності													
		КЗ-1	КЗ-2	КЗ-3	КЗ-4	КЗ-5	КЗ-6	КЗ-7	КЗ-8	КЗ-9	КЗ-10	КП-1	КП-2	КП-3	КП-4	КП-5	КП-6	КП-7	КП-8	КП-9	КП-10	КП-11	КП-12	КП-13	КП-14
	PH 1, PH 4, PH 6, PH 9, PH 15, PH 20																								
1.2 Цикл професійної підготовки																									
ПП 1	ОК 2.1./ PH 2, PH 3, PH 8, PH 9, PH 11, PH 13, PH 15, PH 18, PH 22, PH 24		X	X					X	X		X		X				X				X		X	
ПП 2	ОК2.2./ PH 2, PH 3, PH 5, PH 7, PH 8, PH 9, PH 11, PH 12, PH 14, PH 15, PH 16, PH 18, PH 20		X	X		X		X	X	X		X	X		X	X	X		X		X				
ПП 3	ОК 2.3./ PH 2, PH 10, PH 13, PH 14		X							X													X	X	
ПП 4	ОК 2.4./ PH 5, PH 6, PH 7, PH 8, PH 10, PH 12, PH 13, PH 16, PH 18, PH 23, PH 24					X	X	X	X		X		X	X			X		X				X	X	
ПП 5	ОК 2.5./ PH 8, PH 14, PH 18, PH 19, PH 20, PH 21, PH 23,									X					X				X	X	X	X		X	X

Навчальна дисципліна / Програмні результати навчання		Компетентності																							
		Загальні компетентності										Спеціальні (фахові) компетентності													
		КЗ-1	КЗ-2	КЗ-3	КЗ-4	КЗ-5	КЗ-6	КЗ-7	КЗ-8	КЗ-9	КЗ-10	КП-1	КП-2	КП-3	КП-4	КП-5	КП-6	КП-7	КП-8	КП-9	КП-10	КП-11	КП-12	КП-13	КП-14
	PH 24																								
ППІ 6	ОК 2.6./ PH 2, PH 3, PH 5, PH 7, PH 8, PH 10, PH 12, PH 13, PH 14, PH 17, PH 18, PH 20, PH 21, PH 22, PH 24		X	X		X		X	X		X		X	X	X			X	X		X	X		X	
ППІ 7	ОК 2.7./ PH 12, PH 13, PH 14, PH 17												X	X	X			X							
ППІ 8	ОК 2.8./ PH 10, PH 13, PH 14, PH 15, PH 16, PH 17, PH 18, PH 21, PH 23									X			X	X	X	X	X	X			X		X		
	ОК 2.9./ PH 3, PH 4, PH 6, PH 7, PH 10, PH 11, PH 14, PH 16, PH 20, PH 21, PH 22, PH 23, PH 24			X	X		X	X			X	X			X		X				X	X	X	X	X
2. Вибіркові дисципліни																									
Компоненти вибіркового блоку																									
Цикл професійної підготовки																									

Навчальна дисципліна / Програмні результати навчання		Компетентності																						
		Загальні компетентності										Спеціальні (фахові) компетентності												
		КЗ-1	КЗ-2	КЗ-3	КЗ-4	КЗ-5	КЗ-6	КЗ-7	КЗ-8	КЗ-9	КЗ-10	КП-1	КП-2	КП-3	КП-4	КП-5	КП-6	КП-7	КП-8	КП-9	КП-10	КП-11	КП-12	КП-13
Дисципліни спеціалізації «Менеджмент у готельно-ресторанному бізнесі»																								
ВПП1	БК 1.1./ PH 1, PH 7, PH 11, PH 15, PH 16, PH 17, PH 19	X						X						X			X	X		X				
ВПП2	БК 1.2./ PH 2, PH 7, PH 17, PH 21		X					X									X					X		
ВПП3	БК 1.3./ PH 15, PH 16, PH 17														X	X	X							
ВПП4	БК 1.4./ PH 5, PH 6, PH 16, PH 17					X	X									X	X							
ВПП5	БК 1.5./ PH 1, PH 7, PH 9, PH 19, PH 22	X						X		X									X			X		
ВПП6	БК 1.6./ PH 8								X															
Дисципліни спеціалізації «Менеджмент малого бізнесу»																								
ВПП1	БК 2.1./ PH 3, PH 10, PH 11, PH 13, PH 14, PH 18, PH 19			X							X	X		X	X				X	X				
ВПП2	БК 2.2./								X				X	X		X		X					X	X

Навчальна дисципліна / Програмні результати навчання		Компетентності																						
		Загальні компетентності										Спеціальні (фахові) компетентності												
		КЗ-1	КЗ-2	КЗ-3	КЗ-4	КЗ-5	КЗ-6	КЗ-7	КЗ-8	КЗ-9	КЗ-10	КП-1	КП-2	КП-3	КП-4	КП-5	КП-6	КП-7	КП-8	КП-9	КП-10	КП-11	КП-12	КП-13
	PH 8, PH 13, PH 14, PH 16, PH 18, PH 23, PH 24																							
ВПП3	ВК 2.3./ PH 8, PH 13, PH 14, PH 20, PH 22							X						X	X					X		X		
ВПП4	ВК 2.4./ PH 13, PH 14, PH 16, PH 18, PH 19, PH 23													X	X		X		X	X			X	
ВПП5	ВК 2.5./ PH 1, PH 9, PH 22	X							X													X		
ВПП6	ВК 2.6./ PH 5, PH 12, PH 13, PH 15, PH 16, PH 18, PH 20					X								X	X		X	X		X		X		
Дисципліни спеціалізації «Менеджмент інновацій»																								
ВПП1	ВК 3.1./ PH 4, PH 6, PH 7, PH 19, PH 24				X		X	X												X				X
ВПП2	ВК3.2./ PH 12, PH 15, PH 16, PH 18, PH 20, PH 24													X			X	X		X			X	X
ВПП3	ВК 3.3./ PH 3, PH 6, PH 10,			X			X			X				X		X	X	X			X		X	X

Навчальна дисципліна / Програмні результати навчання		Компетентності																							
		Загальні компетентності										Спеціальні (фахові) компетентності													
		КЗ-1	КЗ-2	КЗ-3	КЗ-4	КЗ-5	КЗ-6	КЗ-7	КЗ-8	КЗ-9	КЗ-10	КП-1	КП-2	КП-3	КП-4	КП-5	КП-6	КП-7	КП-8	КП-9	КП-10	КП-11	КП-12	КП-13	КП-14
	PH 13, PH 15, PH 16, PH 17, PH 20, PH 23, PH 24																								
ВППЗ	ВК 3.4./ PH 8, PH 13, PH 14, PH 16, PH 18, PH 23, PH 24													X	X		X		X					X	X
ВПП4	ВК 3.5./ PH 7, PH 8, PH 10, PH 12, PH 16, PH 21, PH 24													X	X								X		X
ВПП5	ВК 3.6./ PH 7, PH 8, PH 12, PH 15, PH 16, PH 21, PH 24													X	X								X		X

Опис нормативних навчальних дисциплін наведено в Додатку А. Опис варіативних навчальних дисциплін наведено в Додатку Б.

VI Форми атестації здобувачів вищої освіти

<p>Форми атестації здобувачів вищої освіти</p>	<p>Атестація здійснюється екзаменаційною комісією відповідно до вимог стандарту вищої освіти після виконання студентом навчального плану та завершується видачою диплому встановленого державного зразка про присудження йому ступеня магістра з присвоєнням кваліфікації: Магістр з менеджменту.</p> <p>Атестація випускників спеціальності 073 «Менеджмент» проводиться у формі захисту кваліфікаційної роботи та випускного екзамену.</p> <p>Результати атестації визначаються оцінками за національною шкалою «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно».</p> <p>Атестація здійснюється відкрито і публічно.</p> <p>Термін проведення атестації визначається навчальним планом та графіком освітнього процесу.</p> <p>До атестації допускаються студенти, які виконали всі вимоги освітньої програми та навчального плану.</p>
<p>Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)</p>	<p>Кваліфікаційна робота – це навчально-наукова робота студента, яка виконується на завершальному етапі здобуття кваліфікації магістра з туризму для встановлення відповідності отриманих здобувачами вищої освіти результатів навчання (компетентностей) вимогам стандартів вищої освіти. Вона є кваліфікаційним документом, на підставі якого ЕК визначає рівень теоретичної підготовки випускника, його готовність до самостійної роботи за фахом і приймає рішення щодо присвоєння відповідної кваліфікації та видачу диплома.</p> <p>Кваліфікаційна робота є інструментом закріплення та демонстрації сформованих упродовж навчання загальних та спеціальних компетентностей відповідно профілю обраної спеціальності.</p> <p>Кваліфікаційна робота має бути перевірена на плагіат.</p>
<p>Вимоги до атестаційного / єдиного державного кваліфікаційного екзамену (екзаменів) (за наявності)</p>	<p>Державна атестація випускників здійснюється екзаменаційною комісією, яка присвоює кваліфікацію випускникам.</p> <p>Комплексний кваліфікаційний державний екзамен включає теоретичні питання та практичні завдання з дисциплін: менеджмент організації, корпоративне управління, фінансовий менеджмент, управління потенціалом та діагностика діяльності підприємств, інформаційні системи і технології управління організацією.</p>
<p>Вимоги до публічного захисту (демонстрації) (за наявності)</p>	<p>Для публічного виступу надається 5-10 хвилин.</p> <p>У виступі студент має окреслити для ЕК найважливіші та найпринциповіші моменти своєї роботи.</p> <p>Візуальне супроводження у вигляді мультимедійної презентації кваліфікаційної роботи складається із слайдів, на яких представлені графіки, таблиці, схеми, рисунки, алгоритми і т.і. Кількість слайдів має бути достатньою для послідовного та повного розкриття теми кваліфікаційної роботи.</p> <p>По закінченні виступу члени ЕК можуть поставити студенту запитання стосовно його виступу або тексту роботи.</p>

VII Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У Маріупольському державному університеті функціонує система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості), яка передбачає реалізацію наступних процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників вищого навчального закладу та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті вищого навчального закладу, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;
- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;
- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;
- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- 8) забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти та ін.

Система забезпечення Маріупольським державним університетом якості освітньої діяльності та якості вищої освіти за його поданням оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності діючим державним вимогам та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення розвитку конкурентоспроможності національних вищих навчальних закладів.

ОПИС НОРМАТИВНИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

*1. Дисципліни циклу загальної підготовки***ОК 1.1. Корпоративна соціальна відповідальність**

Мета вивчення курсу: формування у студентів фундаментальних знань з теорії та практики корпоративної соціальної відповідальності з позиції сучасних стандартів соціальної політики, соціальної звітності, етики бізнесу й прав людини і набуття ними відповідних професійних компетенцій, що забезпечують формування соціально-відповідальної поведінки.

Завдання курсу: забезпечення науково-методичного підґрунтя опанування студентами основних концепцій корпоративної соціальної відповідальності, навиків етичної експертизи та соціального осмислення сучасного бізнесу і менеджменту, а також способів реалізації моральних цінностей в економічній практиці.

Змістові модулі:

1. Сутність і специфіка корпоративної соціальної відповідальності.
2. Реалізація корпоративної соціальної відповідальності.

ОК 1.2. Інформаційні системи і технології управління організацією

Мета вивчення курсу: формування у майбутніх менеджерів знань і навичок щодо сучасних інформаційних систем і технологій, їх раціонального використання в процесі здійснення управлінської діяльності в організації.

Завдання курсу: теоретична та практична підготовка студентів з питань сутності інформаційних систем та їх значення в управлінні сучасними організаціями; методологія розробки інформаційних систем, визначення їх якості та ефективності; основні засади управління інформаційними ресурсами та технологіями, формування інформаційної структури на підприємстві; розвиток і впровадження в організації систем підтримки прийняття рішень; визначення основних характеристик експертних систем; створення та використання в організації інформаційних локальних та регіональних мереж Інтернет та Екстранет.

Змістові модулі:

1. Ведення та етапи розвитку інформаційних систем в управлінні організацією.
2. Управління інформаційними системами в організації.
3. Корпоративні інформаційні системи.
4. Локальні та регіональні інформаційні мережі в сучасних організаціях.

ОК 1.3. Охорона праці в галузі

Мета вивчення курсу: формування у майбутніх фахівців умінь та компетенції для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у галузі.

Завдання курсу: забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

Змістові модулі:

1. Міжнародні норми в галузі охорони праці
2. Основні законодавчі та нормативно-правові акти з охорони праці
3. Система управління охороною праці
4. Соціальне страхування від нещасного випадку та професійного захворювання на виробництві

ОК 1.4. Методологія та організація наукових досліджень

Мета вивчення курсу: набуття теоретичних знань і практичних навичок щодо організації та здійснення студентами різних форм самостійної науково-дослідної роботи, зокрема, написання кваліфікаційних робіт, підготовку інших наукових праць.

Завдання курсу: оброблення та узагальнення наукової інформації, здійснення теоретичних та емпіричних досліджень, вміння обґрунтовувати відповідні практичні рішення.

Змістові модулі:

1. Наука як сфера людської діяльності.
2. Науково-технічна інформація.
3. Методологія та методи наукового дослідження.
4. Кваліфікаційна робота: написання, оформлення, захист.

ОК 1.5. Іноземна мова у професійному середовищі

Мета вивчення курсу: формування у студентів загальних та професійно орієнтованих комунікативних компетенцій для забезпечення ефективного іншомовного спілкування; подальше вдосконалення умінь усного і писемного спілкування студентів англійською мовою у межах професійної та наукової тематики, відповідно до потреб між культурного спілкування та професійної підготовки за фахом.

Завдання курсу: удосконалення знань, навичок і вмінь з англійської мови, набутих протягом навчання у ВНЗ у різних видах мовленнєвої діяльності й подальше системне засвоєння сучасної лексики й граматики англійської мови.

Згідно з вимогами Концепції мовної освіти у Маріупольському державному університеті якість володіння мовою здобувачів другого рівня вищої освіти має відповідати рівню «С1».

2. Дисципліни циклу професійної підготовки

ОК 2.1. Менеджмент організації

Мета вивчення курсу: формування системного мислення та комплексу спеціальних знань і вмінь щодо управління функціональними підсистемами та елементами внутрішнього середовища організації на всіх стадіях її життєвого циклу.

Завдання курсу: теоретична підготовка студентів із проблемних питань розвитку сучасного управління.

Змістові модулі:

1. Організації як об'єкти управління
2. Учасники діяльності організації
3. Управління організаційними перетвореннями
4. Управління маркетинговою діяльністю
5. Стратегічний менеджмент організації.
6. Організаційні зміни та ефективність менеджменту

ОК 2.2. Корпоративне управління

Мета вивчення курсу: ознайомлення студентів із теоретичними основами корпоративного управління, інституційними та інформаційними інструментами забезпечення функціонування системи корпоративного управління на підприємствах.

Завдання курсу: теоретична та практична підготовка студентів фаху з питань застосування теоретичних аспектів корпоративного управління в практичній діяльності; використання основних елементів та принципів корпоративного контролю, механізм його здійснення в діяльності підприємств; застосування методів оцінки економічної ефективності корпоративного управління; формування системи органів корпоративного управління, принципів їх функціонування та форм підзвітності.

Змістові модулі:

1. Теоретичні основи корпоративного управління
2. Зовнішня сфера корпоративного управління
3. Учасники корпоративних відносин та органи корпоративного управління
4. Стратегічне управління корпораціями
5. Корпоративна соціальна відповідальність

ОК 2.3. Антикризове управління та санація підприємства

Мета вивчення курсу: формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо економічної безпеки підприємства, змісту її окремих напрямів, формування принципів антикризового менеджменту.

Завдання курсу: теоретична та практична підготовка з питань визначення складових ресурсного потенціалу підприємства та шляхи його використання; загальні засади формування та використання майнових ресурсів (активів), фінансових (капітал), трудових ресурсів, а також методичні підходи до їх аналізу та планування; оцінка ефективності господарської діяльності, фінансового стану, конкурентоспроможності підприємства та методи їх оцінки; механізм розвитку підприємства, запобігання кризових явищ та банкрутства; забезпечення економічної безпеки підприємства; форми санації підприємства; принципи антикризового менеджменту.

Змістові модулі:

1. Безпека підприємства в соціально-орієнтованій ринковій економіці.
2. Ефективність діяльності підприємства та методичні засади її оцінки.
3. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки.
4. Сутність та види банкрутства підприємств. Інститут банкрутства: принципи, цілі та завдання.
5. Фінансово-економічні передумови та наслідки виникнення ситуації банкрутства.
6. Цілі та форми санації підприємств.

ОК 2.4. Управління проектами

Мета вивчення курсу: формування у майбутніх фахівців належних практичних умінь і навичок застосування універсального інструментарію розробки та реалізації універсальних проектів з метою досягнення ефективного існування та розвитку організації.

Завдання курсу є забезпечення науково-методичного підґрунтя опанування студентами основних інструментів управління проектами в організації.

Змістові модулі:

1. Управління проектами в системі менеджменту організації
2. Обґрунтування, планування проекту та контролювання проекту.

ОК 2.5. Фінансовий менеджмент

Мета вивчення курсу: формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань у галузі управління фінансами підприємств, практичних навичок їх застосування у різних напрямках фінансової діяльності.

Завдання курсу: теоретична та практична підготовка студентів з питань сутності, мети та функцій управління фінансами підприємств; методологічних засад організації управління фінансовою діяльністю підприємств і його методичного інструментарію; розроблення фінансової стратегії підприємств у взаємозв'язку із місією та загальною корпоративною стратегією їх розвитку; управління формуванням та ефективним використанням активів і капіталу підприємств як у цілому, так і по окремих їх видах; основ управління інвестиціями підприємств для забезпечення реалізації стратегії їх розвитку; управління грошовими потоками підприємств з метою забезпечення їх платоспроможності та фінансової стійкості; управління фінансовими ризиками підприємств по окремих видах фінансових операцій та

напрямах фінансової діяльності; основ антикризового фінансового управління підприємствами, спрямованого на відновлення їх фінансової рівноваги у процесі розвитку.

Змістові модулі:

1. Методологічні засади фінансового менеджменту підприємств.
2. Управління активами, капіталом, інвестиціями, грошовими потоками, фінансовими ризиками підприємств.

ОК 2.6. Управління потенціалом та діагностика діяльності підприємств

Мета вивчення курсу: опанування знаннями та набуття практичних навичок з питань управління потенціалом та діагностики діяльності підприємств.

Завдання курсу: набуття глибоких теоретичних знань студентами з питань закономірностей, принципів і особливостей формування, розвитку та оцінки потенціалу підприємств; вироблення практичних навичок щодо прийомів та процедур, які застосовуються в процесі оцінки вартості підприємства як основної характеристики його потенціалу; ознайомлення з методичним інструментарієм діагностики окремих складових потенціалу підприємства.

Змістові модулі:

1. Теоретико-методологічні основи управління потенціалом та діагностики діяльності підприємств.
2. Особливості управління та оцінка складових потенціалу підприємств.
3. Системи управління потенціалом та діагностика економічної безпеки підприємства
4. Забезпечення відтворення потенціалу підприємств.

ОК 2.7. Управління змінами

Мета вивчення курсу: формування системи знань з природи, джерел та необхідності проведення змін в організаціях.

Завдання курсу: надати студентам певну систему знань про зміни, які відбуваються в організації.

Змістові модулі:

1. Природа, джерела та необхідність проведення змін
2. Види змін
3. Підготовка до змін та їх планування
4. Управління опором змінам

ОК 2.8. Управління якістю

Мета вивчення курсу: формування необхідної сукупності теоретичних та практичних знань з управління якістю продукції (послуг) на локальному, регіональному та міжнародному рівні.

Завдання курсу: вивчення основних питань теорії якості; формування необхідної сукупності знань щодо доцільності системи управління якістю; формування у студентів навичок оцінювання рівня якості продукції (послуг), підтвердження відповідності продукції (послуг) і систем якості; визначення принципів міжнародного співробітництва України в галузі метрології, стандартизації, сертифікації та управління якістю.

Змістові модулі:

1. Теоретичні основи управління якістю.
2. Організація контролю якості.
3. Державна система стандартизації.
4. Вітчизняний та зарубіжний досвід розвитку управління якістю.

ОК 2.9.Науково-дослідна практика

Мета практики: оволодіння студентами сучасними методами, формами організації розрахунково-аналітичними операціями, управлінськими процедурами та технічними засобами виконання робіт з менеджменту організації, а також підготовка кожним студентом індивідуального завдання з всебічного вивчення конкретної проблеми управління, збору практичних та статистичних матеріалів для виконання кваліфікаційної роботи, формування необхідного інформаційного забезпечення відповідно до обраного об'єкта дослідження, апробація розроблених пропозицій та рекомендацій.

Завдання практики: сформувані вміння здобувати й аналізувати теоретичний та емпіричний матеріал, письмово викладати свої думки; користуватися усіма методами збору та аналізу інформації; продемонструвати знання з обраної теми кваліфікаційного дослідження та практичні можливості застосування загального обсягу теоретичних знань з управління організаціями.

Змістові модулі:

1. Виконання індивідуального завдання (теоретична частина).
2. Виконання індивідуального завдання (практична частина).

ОПИС ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

**2.1 Дисципліни циклу професійної підготовки.
Дисципліни спеціалізації «Менеджмент у готельно-ресторанному бізнесі»****ВК 1.1. Іміджеологія і PR в готельно-ресторанному бізнесі**

Мета вивчення курсу: надання студентам спеціалізованих системних знань щодо створення іміджу (образу) туристичної фірми як складового елемента комплексу PR, тобто системи зв'язків з громадськістю.

Завдання курсу: сформувати у студентів системні представлення принципів, цілей і завдань створення іміджу фірми; створення філософії фірми і керівництва; обґрунтування напрямків розробки зовнішнього та внутрішнього іміджу тур фірми; визначення понять складових іміджу туристичної фірми; формування іміджу персоналу турфірми.

Змістові модулі:

1. Принципи, цілі і завдання роботи з громадськістю в системі маркетингу.
2. Організація та планування PR – компаній.
3. Сутність іміджеології, іміджмейкінгу як складових PR-системи та маркетингу в цілому.
4. Зовнішній та внутрішній імідж туристичної фірми.

ВК 1.2. Інноваційні технології в готельно-ресторанному бізнесі

Мета вивчення курсу: надання майбутнім фахівцям знань з теоретичних основ інноваційного менеджменту в туризмі і готельному бізнесі, розроблення та запровадження інноваційного туристичного продукту, використання інноваційних технологій в його формуванні, обслуговуванні туристів; формування навичок застосування нових інформаційних технологій комплектування, просування та продажу турів, формування знань щодо новітніх механізмів та методів управління міжнародними та вітчизняними підприємствами сфери туризму.

Завдання курсу: формування у студентів розуміння перспективності впровадження інноваційних технологій в роботу підприємств сфери туризму і готельного бізнесу, а також засвоєння студентами теоретичних знань та практичних умінь із розробки та впровадження інновацій в роботу готелів, ресторанів, туристичних агентств тощо.

Змістові модулі:

1. Сутність понять інновація, інноваційні процеси.
2. Інноваційні процеси в туризмі.
3. Державне регулювання інноваційного розвитку в Україні та світі.
4. Управління інноваційною діяльністю в туризмі і готельному бізнесі.

ВК 1.3. Міжнародний готельно-ресторанний бізнес

Мета вивчення курсу: опанування умінь аналізу умов і форм міжнародної туристичного і готельного бізнесу; політики держави в області міжнародного туризму і готельного бізнесу.

Завдання курсу: дослідити механізм функціонування міжнародної туристичної і готельної системи і закономірності її розвитку.

Змістові модулі:

1. Міжнародна туристична індустрія і готельний бізнес.
2. Класифікація туристичної діяльності.
3. Туристичні доходи. Туристичні витрати.
4. Міжнародний туристичний попит.
5. Міжнародна туристична пропозиція.
6. Рівновага на міжнародному туристичному ринку.
7. Туроператори і турагенти.

8. Інфраструктура міжнародного ринку готельних послуг.

БК 14. Моніторинг світового і національного ринку готельно-ресторанних послуг

Мета вивчення курсу: набуття теоретичних знань і практичних навичок зі збору кон'юнктурної інформації, аналітичного опрацювання даних, використання методик аналізу та прогнозування коливання кон'юнктури світового ринку готельних та ресторанних послуг з ціллю прийняття адекватних економічній ситуації управлінських рішень.

Завдання курсу: теоретична та практична підготовка студентів з питань сутності та структурно-логічної схеми моніторингу світового ринку готельних та ресторанних послуг; методики макрорегіональних досліджень, дослідження національного та світового ринку готельних та ресторанних послуг; організації та планування моніторингу світового ринку готельних та ресторанних послуг; характеристики міжнародного ринку послуг гостинності, місце України та її окремих рекреаційних послуг на світовому ринку.

Змістові модулі:

1. Об'єкт, предмет, задачі вивчення та основні поняття дисципліни «Моніторинг світового ринку готельних і ресторанних послуг».
2. Організація світового ринку готельних та ресторанних послуг.
3. Кон'юнктура ринку готельних і ресторанних послуг.
4. Методичні засади дослідження кон'юнктури світового ринку готельних і ресторанних послуг.

БК 1.5. Кадрова політика на підприємствах готельно-ресторанної сфери

Мета вивчення курсу: формування у майбутніх менеджерів сучасного уявлення про особливості формування та методи реалізації кадрової політики підприємств туристичної галузі. Визначення принципів та форм кадрової політики, аналізу методів реалізації окремих напрямків роботи із кадрами туристичних підприємств

Завдання курсу: розглянути основні аспекти формування кадрової політики, визначити пріоритети її розвитку в сучасних умовах ведення туристичного бізнесу; розглянути процес набору кадрів, визначення ключових критеріїв та характеристик ефективного управління кадровим складом туристичних підприємств; надати оцінку існуючим підходам до формування кадрової політики туристичних підприємств; розглянути систему показників оцінки ефективності кадрової політики туристичних підприємств з метою підвищення ефективності та продуктивності роботи кадрового складу.

Змістові модулі:

1. Основи кадрової політики в туристичній сфері
2. Управління людськими ресурсами на туристичному підприємстві
3. Управління комунікаціями на туристичних підприємствах України
4. Планування та відбір кадрів на туристичних підприємствах
5. Кадрова оцінка та просування персоналу на туристичних підприємствах
6. Управління кадровим потенціалом туристичного підприємства

БК 1.6. Стратегічний менеджмент і маркетинг (за видами економічної діяльності)

Мета вивчення курсу: оволодіння теоретичними знаннями з питань стратегічного управління, набуття практичних вмінь і навичок щодо використання концепції стратегічного менеджменту, а також засвоєння теоретичних знань щодо маркетингової стратегії і формування практичних навичок управління стратегічною маркетинговою діяльністю підприємств.

Завдання курсу: розглянути систему та процес стратегічного менеджменту; вивчити стратегічну маркетингову діяльність підприємств.

Змістові модулі:

1. Концепція стратегічного менеджменту.
2. Стратегічний менеджмент як система.

3. Моніторинг у системі стратегічного менеджменту підприємств.
4. Стратегічний потенціал підприємства та його конкурентоспроможність.
5. Сфера стратегічного маркетингу на підприємствах.
6. Маркетингова стратегічна сегментація.
7. Маркетингове стратегічне управління бізнесом підприємств.

2.2 Дисципліни професійної підготовки. Дисципліни спеціалізації «Менеджмент малого бізнесу»

БК 2.1. Правове регулювання суб'єктів малого бізнесу

Мета курсу: дати студентам теоретичні знання та практичні навички з правового забезпечення менеджменту підприємницької діяльності та діяльності суб'єктів малого підприємництва.

Завдання курсу: з'ясування правових засад малого підприємництва; дослідження впливу правового регулювання на підприємницькі відносини, що виникають у процесі організації і здійснення малого підприємництва; вивчення правового механізму державного регулювання підприємницької діяльності; встановлення основ нормативно-правового регулювання права власності і договірних відносин у сфері малого підприємництва, опанування правовими інститутами забезпечення захисту економічної конкуренції і регулювання корпоративних відносин, з'ясування особливостей трудових правовідносин в сфері діяльності суб'єктів малого бізнесу; визначення пріоритетних напрямів захисту прав суб'єктів малого підприємництва.

Змістові модулі:

1. Загально-правові засади діяльності суб'єктів малого бізнесу.
2. Державне регулювання, нагляд і дозвільні процедури у сфері малого підприємництва.
3. Право власності та інші речові права у сфері малого підприємництва.
4. Контракти у сфері діяльності суб'єктів малого бізнесу.

БК 2.2. Венчурний бізнес

Мета вивчення курсу полягає у формуванні у студентів сучасних компетенцій в області прийняття фінансово-інвестиційних рішень, пов'язаних з функціонуванням венчурного бізнесу як особливого сектора інвестиційного ринку та джерела фінансування інноваційної діяльності, освоєння інструментарію аналізу ефективності та доцільності таких рішень, моделей функціонування венчурних фондів.

Завдання курсу: вивчення студентами фундаментальних засад, принципів та форм венчурного інвестування; оволодіння методами та навичками дослідження діяльності венчурних інвесторів; формування компетенцій у студентів щодо оцінки ефективності проектів та розробки альтернативних управлінських рішень і обґрунтування їх вибору на основі критерії соціально-економічної ефективності.

Змістові модулі:

1. Венчурний бізнес як особливий сектор інвестиційного ринку та джерело фінансування інноваційної діяльності.
2. Принципи функціонування венчурних фондів венчурних фондів, корпоративних венчурних фондів, бізнес-ангелів, венчурних фондів за участі держави.
3. Моделі функціонування венчурних фондів в умовах загострення глобальної конкуренції.

БК 2.3. Управління фірмою малого бізнесу

Мета курсу: формування у студентів системи знань щодо концептуальних засад, прикладних аспектів та особливостей управління суб'єктами малого підприємництва, про методiku і технологію розробки бізнес-плану, про зміст його розділів, а також навичок і вмінь складання бізнес-плану підприємницького проекту.

Завдання курсу: з'ясування особливостей системи управління малими підприємствами та набуття навичок використання спеціальних прийомів, способів та інструментів управління малими підприємствами.

Змістові модулі:

1. Система управління фірмою малого бізнесу.
2. Планування діяльності фірми малого бізнесу.
3. Управління маркетинговою діяльністю малого підприємства.
4. Робота з персоналом на фірмі малого бізнесу.
5. Управління фінансами малого підприємства.

БК 2.4. Оподаткування суб'єктів малого бізнесу

Мета курсу: формування системи знань з теорії та практики розрахунку та сплати податків відповідно до вимог ПКУ; вивчення студентами законодавчих основ та здобуття практичних навичок щодо методів раціональної організації підсистеми обліку для цілей оподаткування, складання і подання податкової (в т.ч. електронної) звітності суб'єктами господарської діяльності на підставі використання інформаційних систем і технологій, національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку; розуміння особливостей, порядку обчислення, методик і алгоритмів розрахунків для нарахування та сплати податків та зборів в Україні, розуміння складу умов та методичного забезпечення адміністрування податків, складання, заповнення і порядками подання податкової (в т.ч. електронної) звітності; вміння використовувати податкову інформацію в управлінні підприємницькою діяльністю, оцінювати вплив податкового навантаження на формування фінансово-економічних показників і майнового стану платника податків.

Завдання курсу: навчити майбутніх менеджерів управлінню податковим навантаженням підприємства та розуміти запити працівників бухгалтерської служби у частині організації процесу нарахування та сплати податків.

Змістові модулі:

1. Основи оподаткування суб'єктів підприємницької діяльності в Україні.
2. Законодавчо-нормативна база з оподаткування діяльності підприємств.
3. Системи оподаткування суб'єктів малого бізнесу.
4. Адміністрування податків та використання у формуванні економічної безпеки суб'єкта господарювання.

БК 2.5. Управління персоналом малого підприємства

Мета вивчення курсу: формування у майбутніх менеджерів сучасного уявлення про особливості формування та методи реалізації стратегії управління персоналом. Визначення принципів та форм кадрової політики малих підприємств, аналізу методів реалізації окремих напрямків роботи із їх персоналом.

Завдання курсу: розглянути основні аспекти формування стратегії управління персоналом, визначити пріоритети її розвитку в сучасних умовах; розглянути процес набору персоналу, визначення ключових критеріїв та характеристик ефективного управління персоналом малих підприємств; надати оцінку існуючим підходам до формування колективу малого підприємства; розглянути систему показників оцінки ефективності управлінських відносин з метою підвищення ефективності та продуктивності роботи персоналу.

Змістові модулі:

1. Поняття персоналу та його структура
2. Методи та принципи управління персоналом малого підприємства
3. Управління розвитком персоналу малого підприємства
4. Оцінка персоналу малого підприємства

БК 2.6. Стратегічний менеджмент і маркетинг (за видами економічної діяльності)

Мета вивчення курсу: оволодіння теоретичними знаннями з питань стратегічного управління, набуття практичних вмінь і навичок щодо використання концепції стратегічного

менеджменту, а також засвоєння теоретичних знань щодо маркетингової стратегії і формування практичних навичок управління стратегічною маркетинговою діяльністю підприємств.

Завдання курсу: розглянути систему та процес стратегічного менеджменту; вивчити стратегічну маркетингову діяльність підприємств.

Змістові модулі:

1. Концепція стратегічного менеджменту.
2. Стратегічний менеджмент як система.
3. Моніторинг у системі стратегічного менеджменту підприємств.
4. Стратегічний потенціал підприємства та його конкурентоспроможність.
5. Сфера стратегічного маркетингу на підприємствах.
6. Маркетингова стратегічна сегментація.
7. Маркетингове стратегічне управління бізнесом підприємств.

2.3 Дисципліни професійної підготовки. Дисципліни спеціалізації «Менеджмент інновацій»

ВК 3.1. Менеджмент знань

Мета курсу: надання теоретичних і практичних знань щодо реалізації функцій менеджменту знань, зокрема за допомогою сучасних технологій, передусім інформаційно-комунікаційних, з використанням електронних засобів, надання знань з методології та інструментарію, застосування Internet технологій.

Завдання курсу: вивчення теоретичних і практичних засад, різних аспектів методології з метою створення стратегічних конкурентних переваг для організації, вивчення основних принципів організації та забезпечення функціонування систем менеджменту знань.

Змістові модулі:

1. Менеджмент знань в системі сучасної постіндустріальної економіки.
2. Методологія і методи менеджменту знань.
3. Принципи структурування, систематизації та збереження знань.
4. Система оновлення (актуалізації), поширення знань, генерації нових знань.

ВК 3.2. Трансферт технологій

Мета курсу: отримання навичок у галузі міжнародної передачі технологій та економічного обґрунтування цих процесів.

Завдання курсу: вивчення понятійного апарату дисципліни; вивчення сутності трансферу технологій та особливостей його застосування; вивчення основних правових та економічних питань із забезпечення процесів створення нових технологічних процесів; набуття практичних навичок щодо оцінки економічної складової комерціалізації інновацій.

Змістові модулі:

1. Ретроспективний аналіз моделей трансферу технологій.
2. Організаційні форми інноваційно активних підприємств.
3. Особливості побудови організаційних структур НДДКР.
4. Державне регулювання та підтримка інноваційної діяльності.

ВК 3.3. Системи бізнес планування і бізнес аналітики

Мета курсу: формування у слухачів системи знань про методику і технологію розробки бізнес-плану, про зміст його розділів, а також навичок і вмінь складання бізнес-плану підприємницького проекту.

Завдання курсу: з'ясування технології бізнес-планування і формування структури бізнес-плану; засвоєння методики розробки бізнес-плану; набуття навичок застосування основного інструментарію бізнес-планування.

Змістові модулі:

1. Сутність, логіка розробки і структура бізнес-плану.

2. Продукт (послуг) і ринок.
3. Маркетинг-план.
4. Виробничий план.
5. Організаційний план.
6. Оцінка ризиків.
7. Фінансовий план.
8. Аналіз ефективності бізнес-проекту.

БК 3.4. Венчурний бізнес

Мета вивчення курсу полягає у формуванні у студентів сучасних компетенцій в області прийняття фінансово-інвестиційних рішень, пов'язаних з функціонуванням венчурного бізнесу як особливого сектора інвестиційного ринку та джерела фінансування інноваційної діяльності, освоєння інструментарію аналізу ефективності та доцільності таких рішень, моделей функціонування венчурних фондів.

Завдання курсу: вивчення студентами фундаментальних засад, принципів та форм венчурного інвестування; оволодіння методами та навичками дослідження діяльності венчурних інвесторів; формування компетенцій у студентів щодо оцінки ефективності проектів та розробки альтернативних управлінських рішень і обґрунтування їх вибору на основі критерії соціально-економічної ефективності.

Змістові модулі:

1. Венчурний бізнес як особливий сектор інвестиційного ринку та джерело фінансування інноваційної діяльності.
2. Принципи функціонування венчурних фондів венчурних фондів, корпоративних венчурних фондів, бізнес-ангелів, венчурних фондів за участі держави.
3. Моделі функціонування венчурних фондів в умовах загострення глобальної конкуренції.

БК 3.5. Інноваційна політика

Мета курсу: оволодіння системою знань у сфері управління інноваційним розвитком підприємства відповідно до поставлених цілей і прийнятої стратегії, а також формування стратегічного типу мислення і набуття навичок розроблення заходів та вироблення комплексного механізму підтримання інноваційної діяльності.

Завдання курсу: ознайомлення з існуючими підходами до розуміння сутності інноваційної політики та вивчення відповідного категорійного апарату, що відображає процес управління інноваційним розвитком; вивчення методологічного апарату вивчення методологічного апарату дослідження ринкових ситуацій і розробки адекватних стратегій розвитку підприємства; оволодіння практичними навичками визначення пріоритетів інноваційного розвитку на основі відповідної нормативно-законодавчої, статистичної та методичної бази як основи методології стратегічного управління; опанування прийомами і методами розробки заходів реалізації інноваційної політики.

Змістові модулі:

1. Поняття інноваційної політики.
2. Еволюція розвитку інноваційної політики.
3. Державна інноваційна політика.
4. Інноваційна політика корпоративних структур.
5. Інноваційна політика підприємства, її взаємозв'язок з інноваційною стратегією на мікрорівні.
6. Оцінка ефективності та результативності інноваційної політики.

БК 3.6. Маркетинг інновацій

Мета курсу: формування у студентів компетентностей щодо використання методів розробки маркетингу інновацій, набуття практичних навичок щодо просування інновацій на ринок у реальному та віртуальному просторі (інформаційних, соціальних мережах).

Завдання курсу: набуття навичок прийняття управлінських рішень з розроблення інновацій на основі аналізу потреб ринку; використання методів просування продуктових та технологічних інновацій; визначення ціни на інноваційні об'єкти; використання інтегрованих маркетингових комунікацій у реальній та е-економіці; забезпечення та підвищення іміджу інноваційних об'єктів; формування інноваційних брендів на основі сучасних моделей та управління їх використанням через бренд-сайти.

Змістові модулі:

1. Інновація як об'єкт маркетингової політики.
2. Управління інноваційним процесом на засадах маркетингу.
3. Планування та організація створення нового товару.
4. Функціонально-вартісне обґрунтування інноваційного продукту.
5. Якість і конкурентоспроможність продуктових інновацій.
6. Дизайн нового товару.
7. Фактори, що визначають комерційний потенціал інновацій.
8. Оцінка ефективності товарної інноваційної політики.